

Naslov: Komunikacija sa starijim osobama

Autor scenarija poučavanja: Miroslava Kičić, mag.med.techn.

Predmet: Profesionalna komunikacija u sestrinstvu

Razred: 3. razred

Nastavna tema: Komunikacija sa starijim osobama

Razina izvedbene složenosti: srednja

Broj nastavnih sati: 4 sata - vježbe

Ključni pojmovi: profesionalna komunikacija, osobe starije životne dobi, sestrinstvo

Korelacije, interdisciplinarnost i međupredmetne teme: Zdravstvena njega starijih osoba, Anatomija i fiziologija, Biologija, Psihologija, Etika u sestrinstvu, Metodika zdravstvenog odgoja, Zdravlje, Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti, Građanski odgoj i obrazovanje

Ishodi učenja:

- **Objasniti** važnost empatije i strpljenja u komunikaciji sa starijim osobama (A, B, C, D).
- **Primijeniti** verbalne i neverbalne strategije za učinkovitu komunikaciju sa starijim pacijentima (A, B, C, D).
- **Prepoznati** specifičnosti komunikacije s osobama starije životne dobi (A, B, C,D).

- **Identificirati** potencijalne prepreke u komunikaciji s osobama starije životne dobi (oštećenje vida/sluha, kognitivna oštećenja) i predložiti načine za njihovo prevladavanje (A, B, C, D).
- **Demonstrirati** asertivan pristup u komunikaciji, istovremeno poštujući dostojanstvo i autonomiju starije osobe (A, B, C,D).

**U zagradama su navedena slova koja označavaju aktivnosti ovog scenarija poučavanja, a njihovom se realizacijom doprinosi ostvarenju pojedinog ishoda.*

Očekivanja MPT

- zdr B.5.1.A.Procjenjuje važnost razvijanja i unapređivanja komunikacijskih vještina i njihove primjene u svakodnevnom životu
- zdr B.5.2.B. Obrazlaže važnost odgovornog donošenja životnih odluka
- zdr C.5.2.A. Identificira i povezuje različite rizike za zdravlje i najčešće kronične zdravstvene smetnje te objašnjava postupke samopomoći /pomoći
- osr B.5.1. Uviđa posljedice svojih i tuđih stavova/postupaka/izbora
- osr B.5.2. Suradnički uči i radi u timu
- uku A.3.4./5. Učenik kreativno djeluje u različitim područjima učenja
- uku A.4/5.2. Učenik se koristi različitim strategijama učenja i samostalno ih primjenjuje u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja.
- uku A.4.4./5. Učenik samostalno kritički promišlja i vrednuje ideje
- uku B.2.4./5. Učenik prati učinkovitost učenja i svoje napredovanje tijekom učenja

Vrednovanja:

- **za učenje:** Nastavnica prati rad učenika prema kriterijima u tablici

Kriterij	U potpunosti	Djelomično	Nije prisutno kod učenika
Učenik surađuje na satu i prati upute			
Učenik čita tekst <i>Insert</i> tehnikom			
Učenik surađuje unutar grupe			
Učenik povezuje znanje s problemskim zadatkom			
Učenik aktivno sudjeluje u raspravi u razredu			
Učenik predlaže nadopune i korekcije plana komunikacije s osobama starije životne dobi			

(A,B,C,D)

- **kao učenje:** Wordwallkviz (E)
- **naučenog:** Nastavna tema dio je cjeline koja će biti obuhvaćena planiranom pisanom provjerom znanja u svibnju.

**U zagradama su navedena slova koja označavaju aktivnosti ovog scenarija poučavanja, a njihovom se realizacijom doprinosi ostvarenju pojedinog ishoda.*

Opis aktivnosti:

A Rad u paru: Podsjetimo se – Komunikacija s osobama starije životne dobi – 20 minuta

Učenici u paru diskutiraju o ranije naučenom o specifičnosti komunikacije s osobama starije životne dobi. Zajedno dogovaraju i zapisuju 5 tvrdnji kako treba komunicirati s osobama starije životne dobi i 5 tvrdnji kako ne treba komunicirati s osobama starije životne dobi.

Nakon završetka rada u paru učenici čitaju izdvojene tvrdnje. Svaki novi par čita samo ono što još nismo čuli. – 20 minuta

Pitanja za raspravu:

1. Kako znate jesu li vaši načini komunikacije djelotvorni?
2. Zašto uopće dolazi do navedenih pogrešaka u komunikaciji sa starijim osobama?
3. Čija je odgovornost i čiji je problem loša komunikacija?
4. Može li se išta poduzeti da se izbjegnu komunikacijske prepreke? Što i kako?

B A sad nešto novo – Rad na tekstu – 40 minuta

Učenici su dobili zadatak pročitati tekst u udžbeniku: Profesionalna komunikacija u sestrinstvu - *Komunikacija sa starijim osobama* (stranica 130.-135).

Za rad na tekstu koriste metodu Insert tehnika (učenici imaju iskustva s odabranom metodom rada na tekstu):

(✓+,-, ?) - različite oznake u skladu sa vlastitim znanjem i spoznajama

Nakon samostalnog rada na tekstu – učenici iznose bilješke i potiče se rasprava.

Nastavnica dobiva povratnu informaciju o razumijevanju pročitanog teksta i prema potrebi korigira/dodatno pojašnjava izrečeno.

C Rad u grupi: Kako komunicirati? Prikaz slučaja– 40 minuta

Nastavnica dijeli učenike u 5 grupa. Svaka grupa dobiva specifični prikaz slučaja koji uključuje zamišljenu situaciju, prepoznat problem i postavljen cilj za unaprjeđenje komunikacije s osobama starije životne dobi. Vaš zadatak je osmisлити strategiju komunikacije za dobiveni prikaz slučaja.

Grupa br. 1

Pacijentica s oštećenjem sluha i otporom prema lijekovima

Situacija: Vi ste medicinska sestra/tehničar na odjelu interne medicine. Pacijentica, gospođa Ana Horvat (85 godina), primljena je zbog upale pluća. Ima značajno oštećenje sluha (koristi slušni aparat, ali ga često ne nosi ili je isključen) i blagu paranoidnu komponentu, zbog koje je sumnjičava prema novim lijekovima. Upravo joj donosite novi antibiotik u tableti.

Problem: Gospođa Horvat vas gleda zbunjeno, ne reagira na vaše prve riječi, a kad joj pokušate objasniti zašto mora uzeti lijek, odmahuje glavom i kaže: "*Neću to piti, znam ja što je dobro za mene!*"

Vaši ciljevi: Uspostaviti učinkovitu komunikaciju, osigurati da gospođa Horvat razumije važnost lijeka i pristane ga uzeti.

***Uputa za učenike:**

Zajednički osmislite strategiju komunikacije s gospodom Horvat te ju detaljno razradite. Vodite računa kako u strategiju morate implementirati ključne momente: prije ulaska u sobu, uspostavljanje kontakta (verbalno/neverbalno), provjera slušnog aparata, predstavljanje lijeka i objašnjenje, rješavanje otpora i provjera razumijevanja.

Grupa br. 2

Pacijent s početnom demencijom i ponavljanjem pitanja

Situacija: Gospodin Ivan Perić (90 godina) hospitaliziran je zbog dehidracije. Ima početnu fazu Alzheimerove bolesti. Stalno vas pita: "*Kada će biti ručak? Jesam li ja već ručao?*" Iako ste mu već tri puta odgovorili, on i dalje ponavlja isto pitanje.

Problem: Ponavljajuća pitanja iscrpljuju, stvaraju frustraciju, a pacijent i dalje ostaje u svojoj "petlji".

Vaši ciljevi: Smanjiti ponavljanje pitanja, preusmjeriti pacijentovu pažnju, održati mirno okruženje i vašu profesionalnost.

***Uputa za učenike:**

Zajednički osmislite strategiju komunikacije s gospodinom Perić te ju detaljno razradite. Vodite računa kako u strategiju morate implementirati ključne momente: potvrđivanje osjećaja, ne nužno činjenica, jednostavnost i kratkoću, vizualne podsjetnike, preusmjeravanje pažnje, strpljenje i empatija, provjeru razumijevanja.

Pacijentica s apatijom i odbijanjem rehabilitacije nakon pada

Situacija: Gospođa Marija Novak (78 godina) hospitalizirana je nakon pada kod kuće, pri čemu je slomila kuk. Operirana je, a sada je na rehabilitaciji. Međutim, vrlo je apatična, nevoljko sudjeluje u vježbama i stalno govori: *"Ja sam stara i nikad više neću hodati."*

Problem: Gubitak motivacije, osjećaj bespomoćnosti, negativan stav prema oporavku.

Vaši ciljevi: Motiviranje pacijentice za rehabilitaciju, jačanje samopouzdanja, prepoznavanje njezinih strahova.

***Uputa za učenike:**

Zajednički osmislite strategiju komunikacije s gospođe Novak te ju detaljno razradite. Vodite računa kako u strategiju morate implementirati ključne momente: aktivno slušanje i potvrđivanje osjećaja, priznavanje poteškoća, ali i naglašavanje napretka, postavljanje malih, realnih ciljeva, uključivanje u odluke, povezivanje rehabilitacije s njezinim vrijednostima, ponuda podrške obitelji (uz njezinu dozvolu).

Grupa br. 4

Pacijent s oštećenjem vida i potrebom za informacijama

Situacija: Gospodin Marko Babić (82 godine) primljen je na pregled zbog bolova u prsima. Ima značajno oštećenje vida (*makularna degeneracija*) i ne može čitati male fontove. Nervozan je jer ne razumije što se događa i osjeća se nesigurno.

Problem: Nedostatak vizualnih informacija, osjećaj izgubljenosti i straha zbog nerazumijevanja medicinskih postupaka.

Vaši ciljevi: Osigurati da gospodin Babić dobije sve potrebne informacije, smanjiti anksioznost i osigurati mu osjećaj sigurnosti.

***Uputa za učenike:**

Zajednički osmislite strategiju komunikacije s gospodinom Babićem te ju detaljno razradite. Vodite računa kako u strategiju morate implementirati ključne momente: jasno predstavljanje i opis okoline, verbaliziranje svega što se događa, korištenje jasnog i glasnog govora, provjera razumijevanja, pisanje s velikim fontom (ako je potrebno) ili usmeno ponavljanje uputa, empatija i strpljenje.

Pacijentica s kognitivnim oštećenjem i odbijanjem higijene

Situacija: Gospođa Zdenka Karić (92 godine) je pacijentica s uznapređovalom demencijom. Djelomično je pokretna, ali ima značajno kognitivno oštećenje i ne prepoznaje okoliš. Trenutno odbija jutarnju higijenu i tuširanje, viče i otima se, ponavljajući: *"Pustite me na miru, moram ići kući!"*

Problem: Odbijanje skrbi zbog zbunjenosti, straha, dezorijentacije. Potrebno je osigurati higijenu, a istovremeno poštovati pacijentovo dostojanstvo i smanjiti agitaciju.

Vaši ciljevi: Provesti higijenu na nježan i nenasilan način, smanjiti pacijentovu agitaciju i osigurati njezinu sigurnost.

***Uputa za učenike:**

Zajednički osmislite strategiju komunikacije s gospođom Karić te ju detaljno razradite. Vodite računa kako u strategiju morate implementirati ključne momente: pristup s empatijom i smirenošću, validacija osjećaja i preusmjerenje, korištenje "bijelih laži" ili alternativnih objašnjenja, postupno uvođenje u aktivnost, stvaranje ugodnog okruženja, kratke upute i demonstracija, pauze i prekidanje ako je previše agitirana i osigurati sigurnost na prvom mjestu.

D Prikaz osmišljene strategije komunikacije i diskusija: **Strategija komunikacije s osobama starije životne dobi – 40 minuta**

Svaka grupa izloži svoj slučaj i odgovore na postavljena pitanja. Nakon izlaganja učenici iz drugih grupa diskutiraju o odgovorima i predlaže nadopunu i/ili korekciju.

E Što smo naučili – 20 minuta

Učenici pristupaju Wordwall kvizu na poveznici <https://wordwall.net/resource/75152841> i rješavaju kviz. Nakon odgovora zajedno analiziramo odgovore po pitanjima i nastavnica daje dodatna objašnjenja.

Dodatna literatura, sadržaj i poveznice:

- Kozina, M; Vičić-Hudorović, V. Profesionalna komunikacija u sestrinstvu, Školska knjiga, 2019. Zagreb
- Karabatić, S. Upravljanje zdravljem & komunikacijom, Udruga za pomoć oboljelima od raka pluća, Jedra, 2019. Zagreb

Postupci potpore

Za učenike sa koji se školuju po redovnom programu uz primjenu individualiziranih postupaka koristit će se strategije i oblici podrške planirani za specifičnog učenika kao što su:

- često provjeravati je li učenik razumio sadržaj, pojmove i definicije te po potrebi dati dodatna pojašnjenja
- poticati na sudjelovanje u nastavi
- pohvaljivati za uloženi trud i pažnju (radi samopouzdanja i motivacije)
- ukoliko kod učenika tijekom ispitivanja nastupi blokada tad ispitivanje prekinuti i omogućiti odgovaranje kad se osjeti spreman)
- preferirati usmeni način ispitivanja i u njemu koristiti potpitanja ako je to potrebno
- podijeliti gradivo u manje cjeline i omogućiti ispitivanje prema dogovoru (ne smanjivati gradivo opsegom, samo ga podijeliti u više manjih cjelina)
- u slučaju loše ocjene dobivene pisanom provjerom znanja, omogućiti učeniku ispravljanje iste usmenom provjerom znanja
- češće pratiti i provjeravati usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda
- po potrebi učeniku više puta demonstrirati obavljanje zadatka

Rad s darovitim učenicima:

Daroviti učenici koji brže odrade zadatak i lako usvajaju nastavni sadržaj rješavat će dodatni zadatak:

Samostalno pretražite internet (*Google Znalac*) i odgovorite na pitanje:

Kako unaprijediti komunikaciju s osobama starije životne dobi koje borave u ustanovama trajnog smještaja?